

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obo/35/2015
Identifikačné číslo spisu:	1093899977
Dátum vydania rozhodnutia:	21.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1093899977.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Andrey Moravčíkovej PhD., v právnej veci navrhovateľa U. N., podnikateľa podnikajúceho pod obchodným menom Milan Chmelár FIPOSTAV, s miestom podnikania Lehota 411, IČO: 17 559 243, zastúpeného JUDr. Ladislavom Chmelárom, advokátom, so sídlom Levická 579, Vráble, proti odporcovi Ing. X., podnikateľovi podnikajúcemu pod obchodným menom Ing. Vladimír Viktor DYNAMIK, STAVEBNÁ FIRMA, s miestom podnikania Štúrova 22, Nitra, IČO: 14 108 097, zastúpenému ADVOKÁCIA s. r. o., so sídlom Hollého 10, Nitra, IČO: 36 854 107, o zaplatenie sumy 21 217,52 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k Z - 2 - 30Cb/1599/93 - 1275 - z 8. októbra 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. Z-2-30Cb/1599/93-1275 z 8. októbra 2015

p o t v r d z u j e.

Rozsudkom č. k. Z - 2 - 30Cb/1599/93 - 1275 - z 8. októbra 2015 Krajský súd v Bratislave návrh zamietol. O trovách konania nerozhodol s poukazom na to, že o nich bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľ si návrhom na začatie konania uplatnil proti odporcovi právo na zaplatenie sumy 817 535, 52 Sk titulom zaplatenia ceny diela. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) v konaní zistil, že navrhovateľ uzavrel s odporcom zmluvu o dielo, ktorej predmetom a účelom bolo vykonanie prác na stavbe „Rekonštrukcia farmy ošípaných Alekšince? v rozsahu 2,5 mil. Sk. Vo februári 1993 odporca doručil navrhovateľovi návrh dodatku č. 1 k zmluve o dielo (ďalej aj „zmluva“), v ktorom sa zmluvné strany mali dohodnúť na zrušení zmluvy ku dňu 1.1.1993 z dôvodu vykonania nekvalitnej práce, používania nekvalitných materiálov a celkového nedodržiavania technologických postupov zo strany navrhovateľa ako zhotoviteľa. Navrhovateľ tento dodatok nepodpísal a odporcu vyzval na prevzatie vykonaných prác. Keďže zo záveru znaleckého dokazovania vyplynulo, že navrhovateľ vykonal práce v rozsahu 661 834 Sk, krajský súd rozsudkom z 19. októbra 1998 zaviazal odporcu k zaplateniu uvedenej sumy s úrokom z omeškania vo výške 0,1 % v súlade s čl. V bodom 4. zmluvy o dielo. Na odvolanie odporcu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „odvolací súd“) uznesením č. k. 6Obo/82/99-404 z 21. decembra 1999 zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s vyslovením právneho názoru, podľa ktorého v konaní nebolo preukázané, ktoré stavebné práce a v akom rozsahu si odporca objednal, ale nesporne za časť vykonaných prác zaplatil a v časti, ktorá je predmetom konania, sa bránil tým, že faktúrované práce boli vykonané naviac.

Zo stavebného denníka krajský súd zistil, že tento obsahoval všetky práce za ktoré sa navrhovateľ domáhal zaplattenia žalovanej sumy. V konaní bol vypočutý ako svedok Ing. V., ktorý na stavbe pôsobil ako stavebný dozor a ktorý potvrdil, že práce, ktoré boli objednané, boli „prenášané na firmu odporcu DYNAMIK?, ktorá ich „prenášala? na navrhovateľa. Aj ďalší svedok C.. X. potvrdil, že stavebný denník sa na stavbe viedol a keďže zo záverov dokazovania vyplynulo, že navrhovateľ vykonal práce v rozsahu 661 834 Sk, krajský súd rozsudkom z 9. októbra 2006 opätovne zaviazal odporcu k zaplatteniu uvedenej sumy spolu s úrokom z omeškania vo výške 0,1 %. Na odvolanie odporcu NS SR uznesením č. k. 3Obo/291/2006 - 935 zo 6. decembra 2007 zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa právneho názoru NS SR, účastníci konania neuzavreli zmluvu o dielo, pretože navrhovateľ nepredložil súpis vykonaných prác, potvrdený odporcom a nie je možné určiť, či a ktoré práce uvedené v stavebnom denníku navrhovateľ na základe objednávky vykonal pre odporcu, pričom v konaní tiež nebolo preukázané, že medzi navrhovateľom a odporcom došlo k dohode o cene diela. Keďže navrhovateľovi nevzniklo právo na peňažné plnenie na základe zmluvného záväzkového vzťahu, úlohou krajského súdu bolo uplatnený nárok navrhovateľa posúdiť titulom bezdôvodného obohatenia na strane odporcu.

Krajský súd uznesením č. k. Z - 2 - 30Cb/1599/1993 - 1060 z 23. marca 2011 pripustil zmenu návrhu, podľa ktorej odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 8 069, 99 eur istiny spolu s 3 % úrokom z omeškania zo sumy 8 069,99 eur za obdobie od 1.4.1993 do 30.4.1995 a s 22 % úrokom z omeškania zo sumy 8 069,99 eur za obdobie od 1.5.1995 do zaplattenia a sumu 14 377 eur istiny spolu s 3 % úrokom z omeškania za obdobie od 1.4.1993 do 30.4.1995 a s 22 % úrokom z omeškania zo sumy 14 377,23 eur za obdobie od 1.5.1995 do zaplattenia. Právna zástupkyňa odporcu uplatnila v konaní námietku premĺčania s poukazom na to, že účinky zmeneného návrhu nastali až dňa 23. marca 2011, kedy krajský súd pripustil zmenu návrhu uznesením vyhláseným na pojednávaní a právo navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 22 447,22 eur s príslušenstvom je preto premĺčané. Podľa zistenia krajského súdu, na základe predmetných faktúr malo bezdôvodné obohatenie vzniknúť v rokoch 1992 - 1993, čo znamená, že pri zmenenom návrhu sa premĺčalo v rokoch 2002 - 2003. Keďže súd bol povinný prihliadnuť na námietku premĺčania práva podľa ust. § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), rozhodol tak, že návrh na začatie konania zamietol. Na odvolanie navrhovateľa NS SR uznesením č. k. 1Obo/67/2011 - 1131 zo 16. apríla 2013 napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom krajskému súdu uložil opätovne sa zaoberať nárokom navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia, vrátane uvedenia konkrétnej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 451 ods. 1 a ods. 2 a nasl. OZ.

V ďalšom konaní krajský súd ustálil, že predmetom konania nie je záväzkovo - právny vzťah založený zmluvou o dielo, nakoľko takýto typ zmluvy podľa názoru NS SR nebol uzavretý. Navrhovateľ v konaní menil petit, čo urobil v roku 2011 zmenou návrhu a následne podaním zo 7. novembra 2013 došlo k späťvzatiu návrhu v časti istiny a zároveň k rozšíreniu žalobného petitu v časti úrokov z omeškania. Ďalej konštatoval, že jeho úlohou bolo posúdiť nárok navrhovateľa z titulu bezdôvodného obohatenia s tým, že dôkazné bremeno o jeho vzniku spočíva na navrhovateľovi. Krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno, pretože objekty, ktoré sú výsledkom stavebných prác, bez ohľadu na to, kto ich vykonal, užíva Poľnohospodárske družstvo UNIAGRO ALEKŠINCE (ďalej aj „PD Alekšince?“), v areáli ktorého sa tieto objekty nachádzajú. Z uvedeného dôvodu krajský súd rozsudkom č. k. Z-2-30Cb/1599/93-1170 z 9. januára 2014 návrh zamietol. Na odvolanie navrhovateľa rozhodol NS SR rozsudkom č. k. 1Obo/6/2014 - 1248 z 28. apríla 2015, ktorým napadnutý rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením z 15. januára 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že je potrebné zistiť, či na strane odporcu došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor navrhovateľa, pričom je potrebné sa zamerať na preukázanie bezdôvodného obohatenia, ktoré podľa tvrdenia navrhovateľa malo vzniknúť osobitne vykonaním prác podľa faktúry č. 02/92 v sume 317 440,51 Sk a osobitne vykonaním prác podľa faktúry č. 10/93 v sume 500 000, 095 Sk. Navrhovateľ tiež musí uviesť a preukázať, aká časť zo sumy 21 217,52 eur, ktorá zostala predmetom sporu po čiastočnom späťvzatí, sa vzťahuje k faktúre č. 02/92 a aká časť sa vzťahuje k faktúre č. 10/93 a zistiť tiež, či na základe pokladničných dokladov z 29. marca 1993, vystavených v sume 20 000 Sk, došlo k čiastočnej úhrade, nakoľko na uvedených pokladničných dokladoch je ako účel platby uvedená čiastočná úhrada faktúry č.

02/93, a nie faktúry č. 02/92. Okrem toho je potrebné zaoberať sa tvrdením navrhovateľa, že stavebné práce, ktoré mal vykonať navrhovateľ pre odporcu, odporca následne odovzdal investorovi, ktorý mu za ne zaplatil cenu diela vyúčtovanú faktúrou č. 50/93 z 13. apríla 1993.

Podľa zistenia krajského súdu, predmetom sporu je navrhovateľom uplatnené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia voči odporcovi, pretože navrhovateľovi nevzniklo právo na zaplatenie peňažného plnenia na základe zmluvného vzťahu, založeného písomnou zmluvou o dielo z 1. septembra 1992, nakoľko uvedená zmluva neobsahovala zákonom predpísané obsahové náležitosti (presne určený predmet a cenu diela), ktoré sú nevyhnutné pre vznik tohto typu zmluvy podľa ust. § 536 a nasl. Obchodného zákonníka. Poukázal tiež na to, že zmena právnej kvalifikácie nároku uplatneného navrhovateľom nie je zmenou návrhu podľa ust. § 95 ods. 1 O. s. p. O zmenu návrhu podľa citovaného ustanovenia tiež nejde ani v tom prípade, ak navrhovateľ po začatí konania ním uvádzané skutočnosti doplní o ďalšie skutočnosti, ktorými odôvodňuje svoj nárok [viď. napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/58/99 (60/2000 ZSP) a rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Obdo/13/98].

Krajský súd ďalej zistil, že pôvodne žalovaná suma podľa znaleckého posudku č. 22/96 (ďalej aj „ZP“) bola 661 834 Sk a následne bola upravená dodatkom č. 2 k ZP na sumu 659 199 Sk. Právny zástupca navrhovateľa upresnil petit písomným podaním z 24. apríla 2010, v ktorom uviedol úpravu základu pre faktúru č. 02/92 na sumu 250 587,12 Sk, odrátal zálohu 20 000 Sk, prirátal 5 % DPH a uviedol, že rozdiel v sume 243 116,53 Sk, t. j. 8 069, 99 eur predstavuje sumu uplatnenú v predmetom konaní pre faktúru č. 02/92. Následne úprava pre faktúru č. 10/93 z pôvodne žalovanej sumy v súlade so ZP predstavovala sumu 433 122,54 Sk, vrátane 6 % DPH, čo sa rovná sume 14 377,23 eur. Na pojednávaní dňa 23. marca 2011 bola pripustená prvá zmena návrhu, v zmysle ktorej navrhovateľ žiadal priznať sumu 8 069, 99 eur s ročným úrokom z omeškania 3 % od 1.4.1993 do 30.4.1995 a následne s 22 % ročným úrokom z omeškania od 1.5.1995 až do zaplatenia a sumu 14 377,23 eur spolu s ročným úrokom z omeškania 3 % od 1.4.1993 do 30.4.1995 a 22 % ročným úrokom z omeškania od 1.5.1995 do zaplatenia. Následne podaním zo 7. novembra 2013, označeným ako „Čiastočné späťvzatie?“, navrhovateľ vzal návrh späť v časti istiny 1 229,70 eur a zároveň žiadal zmeniť výšku úrokov na 17 % od 5.2.1994. Uvedené písomné podanie právneho zástupcu navrhovateľa bolo krajským súdom posúdené podľa jeho obsahu ako zmena návrhu, o ktorej krajský súd rozhodol na pojednávaní dňa 19. decembra 2013 tak, že uznesením pripustil druhú zmenu návrhu, podľa ktorej sa navrhovateľ domáha voči odporcovi zaplatenia sumy 21 217, 52 eur istiny spolu so 17 % úrokom z omeškania ročne od 5.2.1994 do zaplatenia. Zároveň na tomto pojednávaní bola zo strany právnej zástupkyne odporcu vznesená námietka premlčania ohľadne úrokov z omeškania uplatnených za obdobie od 1.4.1993 do 30.4.1995 vo výške 14 %, čo predstavuje rozdiel medzi pôvodne uplatňovanými úrokmi vo výške 3 % a súčasne požadovanými úrokmi vo výške 17 %. Predmetom konania je zaplatenie istiny 21 217,53 eur s prísl. a je na navrhovateľovi, aby istinu 21 217, 52 eur rozčlenil na faktúru č. 02/92 a faktúru č. 10/93 tak, ako to v poslednom zrušujúcom uznesení z 28. apríla 2015 uviedol v odôvodnení rozhodnutia NS SR.

Na pojednávaní dňa 17. septembra 2015 právny zástupca navrhovateľa upresnil, že faktúra č. 02/92 má byť správne označená ako faktúra č. 02/93, pričom vo faktúre č. 02/93 je už odpočítaná záloha 20 000 Sk (663, 88 eur). Pri faktúre č. 02/93 po oprave písárskej chyby a s poukázaním na ZP č. 22/96 znalca Ing. Čechoviča, vrátane jeho dodatkov, došlo k úpravám, resp. zníženiu pôvodne uplatňovanej sumy, teda z faktúry č. 02/93 je uplatňovaná suma vo výške 7 654,09 eur (230 587,12 Sk) a z konečnej faktúry č. 10/93 je uplatňovaná suma 13 563,43 eur (408 611,83 Sk), t. j. spolu suma 21 217,52 eur, ktorej zaplatenie je predmetom sporu a v ktorej nie je zahrnuté DPH.

Z vykonaného dokazovania krajský súd zistil, že navrhovateľ si uplatňuje voči odporcovi vydanie bezdôvodného obohatenia podľa ust. § 454 OZ, podľa ktorého sa bezdôvodne obohati aj ten, za koho sa plnilo, čo podľa práva mal plniť sám. Znalec vo svojom znaleckom posudku č. 22/96 uviedol, že odporca a ani navrhovateľ nemajú písomné doklady o predmete plnenia a že medzi sporovými stranami nedošlo k cenovému odsúhlaseniu objednaných stavebných prác pred ich vykonaním. Podľa zistenia súdu, navrhovateľ nepredkladal odporcovi súpis vykonaných prác, a teda sa neplnila zmluvná dohoda zo strany navrhovateľa. Zo znaleckého posudku, ako aj vyjadrenia sporových strán jednoznačne vyplýva,

že stavba bola prevzatá investorom PD Alekšince, ktorý predmetnú stavbu užíva, t. j. hmotný výsledok prác nielen odporcu, ale aj navrhovateľa. Právny zástupca navrhovateľa uviedol, že navrhovateľ (ako fyzická osoba - podnikateľ) vykonal práce, ktoré sú predmetom tohto sporu pre investora PD Alekšince. V konaní nebolo preukázané, že by si odporca tieto práce u navrhovateľa objednal a preto ak navrhovateľ uviedol, že práce vykonal pre investora (PD Alekšince), má sa domáhať zaplataenia od neho, a nie od odporcu. S poukazom na uvedené preto nie sú naplnené predpoklady bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 454 OZ, a to uskutočnenie plnenia navrhovateľom namiesto odporcu, ako aj to, že plnenie sa nestalo proti vôli odporcu. V konaní predložené dôkazy- návrh odporcu na zrušenie zmluvy o dielo a písomná výzva právneho zástupcu odporcu z 10. februára 2013 o ukončení stavebných prác zo strany navrhovateľa a odovzdanie staveniska odporcovi, preukazujú, že odporca mal jednoznačný záujem ukončiť vzťah s navrhovateľom a nemal záujem na tom, aby navrhovateľ uskutočňoval namiesto neho akékoľvek ďalšie práce. Na základe vyššie zisteného skutkového a právneho stavu krajský súd dospel k záveru, že odporca v spore nie je pasívne vecne legitimovaný, z dôvodu ktorého návrh navrhovateľa zamietol.

Proti vyššie uvedenému rozsudku podal navrhovateľ v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.).

Navrhovateľ (ďalej aj „odvolateľ“) uviedol, že s rozhodnutím krajského súdu a ani s jeho odôvodnením nesúhlasí. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že dňa 11. augusta 1992 odporca ako zhotoviteľ uzavrel zmluvu o dielo s PD Alekšince, predmetom ktorej boli stavebné práce na stavbe „Rekonštrukcia výkrmne ošipaných Alekšince?, pričom táto zmluva v konaní nebola žiadnym spôsobom spochybňovaná. Má tiež za to, že v konaní bolo preukázané, že uskutočnil stavebné práce v PD Alekšince, pričom rozpis prác je totožný s rozpisom prác, ktoré faktúroval odporca subjektu PD Alekšince a tieto práce boli odporcovi zo strany PD Alekšince aj zaplatené. V tejto súvislosti poukázal na výpoveď svedka Ing. R. V., ktorý uviedol, že na stavbe pracoval ako stavebný dozor a práce, ktoré boli objednané, boli prenášané na firmu odporcu, ktorý ich výkon zadával odvolateľovi. V stavebnom denníku boli zapisované práce, ktoré boli vykonané a tieto boli konkretizované s C. C. X., ktorý bol pracovníkom odporcu a ktorý uviedol, že ku konečnej faktúre neboli zo strany odporcu žiadne pripomienky. Rovnako svedok W. V. pri svojom výsluchu uviedol, že práce, ktoré boli realizované, sa zapisovali do stavebného denníka, ktorý bol u neho prístupný každý deň. Do stavebného denníka boli zapisované práce, ktoré boli objednané, pričom objednávku prác robila firma odporcu. Ak boli nejaké zmeny, riešil ich C. C. X., zástupca odporcu s odvolateľom. Svedok C. C. X. pri svojom výsluchu tiež uviedol, že bol pôvodne pracovníkom odporcu a že stavebný denník sa určite na stavbe viedol, pamätá si na to, že inštruoval odvolateľa, ktoré práce má vykonávať, pričom konkrétne práce si už nepamätal. Uviedol tiež, že na stavbe bola projektová dokumentácia.

Ďalej odvolateľ poukázal na znalecký posudok č. 22/96 a jeho dodatky. Zo ZP vyplýva, že znalec vykonal ohliadku stavby so zistením vykonaných prác v Alekšinciach v termínoch 30.4.1996, 9.5.1996, 14.5.1996 a 19.6.1996 s tým, že ohliadky sa zúčastnili obe strany, pričom znalec zisťoval vykonané práce podľa položiek jednotlivých faktúr, za odsúhlasovania oboch strán. Zistený rozsah vykonaných prác je podkladom pre zistenie rozdielov vykonaných a faktúrovaných prác odvolateľom. Predmetom zisťovania boli jednotlivé nezaplatené položky z konečnej faktúry, ktoré predstavujú súdny spor o zaplataenie finančnej čiastky 817 535,52 Sk. Práce, ktoré si údajne odporca neobjednal a boli navyše, odporca počas tohto súdneho sporu nikdy nešpecifikoval, hoci ho k tomu súdny znalec písomne vyzval listom z 21. februára 1996. Súdny znalec dokonca vo svojom dodatku č. 2 riešil pripomienky odporcu z pojednávania, pričom uzavrel, že stavba bola dokončená a došlo k jej odovzdaniu a prevzatíu s tým, že znalec sa pridržiaval v celom rozsahu ZP, ako aj dodatkov k nemu. Aj s poukázaním na uvedené je nespochybiteľný rozsah ním vykonaných prác, ktoré vykonal na základe požiadaviek zo strany odporcu. Bezodôvodné obohatenie na strane odporcu spočíva v rozsahu prác, ktoré odvolateľ reálne uskutočnil, hoci podľa zmluvy o dielo z 11. augusta 1992 ich mal uskutočniť odporca.

Čo sa týka návrhu odporcu na zrušenie zmluvy o dielo v dodatku č. 1, ktorý nie je datovaný, pričom je

podpísaný len zo strany odporcu, odvolateľ uviedol, že z jeho obsahu vyplýva, že tento tvorí nedeliteľnú súčasť zmluvy o dielo z 1. septembra 1992, ohľadne ktorej však NS SR v odôvodnení uznesenia zo 6. decembra 2007 vyslovil názor, že účastníci zmluvu o dielo neuzavreli.

Z listu z 10. februára 1993, na ktorý sa odvolával odporca, vyplýva pravý opak, a to, že odporca prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal odvolateľa, aby do 15. februára 1993 dokončil a odovzdal objekty. Navyše, z listu zo 6. apríla 1993, ktorý mu adresoval odporca vyplýva, že mu nebudú zaplatené žiadne finančné čiastky až do písomného odovzdania a prevzatia objektov bez väd a nedorobkov. Nie je preto pravda, že by odporca nechcel, aby navrhovateľ vykonával stavebné práce, resp. tieto vykonával proti jeho vôli.

Odvolateľ ďalej poukázal na to, že podľa jeho názoru sú splnené všetky kumulatívne podmienky na uplatnenie jeho nároku na plnenie voči odporcovi podľa ust. § 454 OZ, ktorými sú a) existencia právnej povinnosti na strane povinného subjektu vyplývajúca zo zákona alebo zo zmluvného záväzku (odporca ako zhotoviteľ uzavrel dňa 11. augusta 1992 s PD Alekšince zmluvu o dielo, predmetom ktorej boli stavebné práce na stavbe „Rekonštrukcia výkrmu ošipaných Alekšince?“), b) neexistencia takej povinnosti na strane oprávneného subjektu (z uznesenia NS SR sp. zn. 3Obo/291/2006 zo 6.12.2007 vyplýva, že medzi navrhovateľom a PD Alekšince nikdy nevznikol žiadny záväzkovo - právny vzťah), c) uskutočnené plnenie oprávneným subjektom namiesto povinného subjektu (zo súdom vykonaného rozsiahleho dokazovania výsluchmi svedkov C.. R. V., C. C. X. a W. V., ďalej znaleckého posudku č. 22/96 a jeho dodatkov, stavebného denníka, totožného rozpisu prác, ktoré faktúroval odporca subjektu PD Alekšince vyplýva uskutočnené plnenie navrhovateľom namiesto odporcu ako povinného subjektu) d) plnenie sa nesmie stať proti vôli povinného subjektu (vyplýva to z výpovede svedkov C.. R. V., C. C. X., ako aj z obsahu listov z 10.2.1993 a 6.4.1993, z ktorých vyplýva, že odporca počas celej doby tohto súdneho konania nikdy nenamietal, že by navrhovateľom vykonané práce boli vykonané proti jeho vôli, pričom zmena nastala až v čase, keď navrhovateľ uviedol, že zo strany odporcu by mohlo ísť o naplnenie skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia podľa ust. § 454 OZ).

Z vyššie uvedených dôvodov odvolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa ust. § 220 O. s. p. zmenil tak, že odporcovi uloží povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 21 217,52 eur spolu so 17 % úrokom z omeškania od 5.2.1994 do zaplatenia a trovy konania v sume 12 834,37 eur.

K odvolaniu navrhovateľa zaslal odporca písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že rozsudok krajského súdu považuje za správny, pretože odporca nie je v konaní vecne pasívne legitimovaným subjektom a nárok navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je dôvodný.

Odporca uviedol, že v danom prípade neboli kumulatívne splnené predpoklady pre vydanie bezdôvodného obohatenia. V zmysle ustálenej judikatúry má subjekt, ktorý plnil zákonnú alebo zmluvnú povinnosť za iného, právo požadovať vydanie bezdôvodného obohatenia od toho, za koho plnil, ak sám túto povinnosť nemal. Nakoľko navrhovateľ uvádza, že práce vykonával priamo pre PD Alekšince, musel medzi ním a PD Alekšince vzniknúť (a existovať) záväzkovo - právny vzťah. Navrhovateľ vo svojom odvolaní síce uvádza, že takýto vzťah medzi ním a PD Alekšince nikdy nevznikol, takéto tvrdenie je však vzhľadom na vykonávanie prác priamo pre PD Alekšince vylúčené a nesprávne. V konaní nebolo nikdy preukázané, že by si odporca u navrhovateľa predmetné práce objednal. Odporca od počiatku tvrdí, že zaplatil tie práce, ktoré odsúhlasil, pričom posledné dve faktúry navrhovateľa nikdy nezaplatil a od počiatku ich rozporuje. Rovnako nebolo preukázané uskutočnenie plnenia navrhovateľom namiesto odporcu. Z dodatku č. 2 z 3. novembra 2005 k znaleckému posudku č. 22/96 zo 4. októbra 1998 vyplýva, že znalec k otázke č. 4 uviedol, že nemohol a ani neurčoval cenu, ktorú je odporca povinný zaplatiť navrhovateľovi za stavebné práce na stavbe „Rekonštrukcia farmy ošipaných Alekšince?“ a zároveň skonštatoval, že ani jedna strana mu nepredložila doklad o tom, aké práce si odporca u navrhovateľa objednal. Nebol splnený ani predpoklad, že plnenie nesmie byť proti vôli povinného subjektu. V konaní boli predložené dôkazy, a to návrh odporcu na zrušenie zmluvy o dielo (keďže navrhovateľ a odporca si v danom čase mysleli, že zmluva o dielo je platná) a písomná výzva

právneho zástupcu odporcu z 10. februára 1993 ukončiť stavebné práce zo strany navrhovateľa a odovzdať stavenisko odporcovi, ktorý mal jednoznačne záujem skončiť vzťah s navrhovateľom a určite nemal záujem na tom, aby navrhovateľ namiesto odporcu uskutočňoval akékoľvek práce. Odporca od počiatku tvrdí, že práce, ktorých zaplata sa navrhovateľ domáha, si odporca u navrhovateľa neobjednal, nebola preukázaná dohoda o cene takýchto prác a ani to, že sám navrhovateľ tieto práce aj skutočne vykonal. Vykonalie prác bez ich objednania odporcom a bez dohody o cene s tým, že odporca od počiatku rozporuje faktúry navrhovateľa na cenu takýchto prác jednoznačne potvrdzuje to, že práce navrhovateľom boli jednoznačne vykonané proti vôli odporcu. Opätovne poukazuje tiež na to, že odporca nie je subjektom, ktorý hmotný výsledok prác skutočne užíva a má z nich prospech. Navrhovateľ zároveň nepreukázal, že bezdôvodné obohatenie sa získalo na jeho úkor, pretože nepreukázal, že predmetné práce boli vykonané práve a jedine navrhovateľom.

V závere vyjadrenia odporcu poukázal na celkovú dĺžku predmetného súdneho konania, ktoré trvá už 22 rokov a vzhľadom na značný časový odstup od rozhodujúcich skutočností nie je podľa jeho názoru v predmetnej veci objektívne možné vykonať ďalšie dokazovanie, predniesť nové argumenty, predložiť nové listiny, či vypočuť nových svedkov. Zároveň je potrebné rešpektovať ústavou garantované právo účastníkov konania na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov.

S poukazom na vyššie uvedené odporcu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania v sume 454,24 eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec v medziach odvolania podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie vecnej správnosti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. októbra 2015, ktorým krajský súd zamietol návrh navrhovateľa z dôvodu nepreukázania pasívnej vecnej legitímácie odporcu v konaní.

Navrhovateľ sa domáha voči odporcovi zaplata sumy 21 217,52 eur s prísl. titulom bezdôvodného obohatenia podľa ust. § 454 OZ, nakoľko podľa záväzného právneho názoru NS SR, vyjadreného v jeho uznesení č. k. 3Obo/291/2006 - 935 zo 6. decembra 2007 navrhovateľovi nevzniklo právo na zaplata peňažného plnenia na základe zmluvného záväzkového vzťahu, založeného zmluvou o dielo z 1. decembra 1992, keďže k vzniku takejto zmluvy nedošlo pre absenciu zákonom predpísaných obsahových náležitostí, vyžadovaných pre vznik tohto typu zmluvy podľa ust. § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorými sú presne určený predmet a cena diela.

Podľa tvrdenia navrhovateľa, uplatnená suma 21 217, 52 eur pozostáva z dvoch položiek, a to zo sumy 7 654,09 eur (230 58,12 Sk) prislúchajúcej k faktúre č. 02/93 (namiesto pôvodne omylom nesprávne uvedenej faktúry č. 02/92) a zo sumy 13 563,43 eur (408 611,83 Sk), prislúchajúcej k faktúre č. 10/93. Bezdôvodné obohatenie má predstavovať hodnotu stavebných prác na stavbe „Rekonštrukcia farmy ošípaných Alekšince?“, ktoré navrhovateľ mal vykonať v r. 1992 - 1993. Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že navrhovateľ v uvedenom období vykonal na stavbe určité stavebné práce, ktoré mu boli odporcom aj zaplata. Sporné medzi účastníkmi tiež nie je, že odporca nezaplatil navrhovateľovi stavebné práce vyúčtované faktúrou č. 02/92 z 10.3.1993, splatnou dňa 31.3.1993 v sume 317 440,52 eur (vrátane 5 % DPH), ktorá je pod týmto číslom označená a založená v spise na čl. 6 (podľa tvrdenia navrhovateľa došlo k chybnému označeniu faktúry pod č. 02/92, namiesto správneho označenia č. 02/93). Druhou nezaplatenou faktúrou je faktúra č. 10/93 z 21.9.1993, splatná dňa 13.10.1993 v sume 500 000,095 Sk, vrátane 6 % DPH, ktorá je v spise založená na čl. 54. Odporca v konaní tvrdí, že uvedené faktúry navrhovateľovi nezaplatil z toho dôvodu, že práce nimi vyfaktúrované si u navrhovateľa neobjednal, uvedené práce od navrhovateľa neprevzal a pokiaľ navrhovateľ vykonával nejaké práce na stavbe „Rekonštrukcia farmy ošípaných Alekšince? v roku 1993, vykonával, ich priamo pre PD Alekšince. V tejto súvislosti odporca poukázal na výzvu svojho právneho zástupcu z 10. februára 1993, ktorou navrhovateľ bol vyzvaný ukončiť stavebné práce a odovzdať odporcovi

stavenisko, nakoľko odporca mal záujem ukončiť vzťah s navrhovateľom a nemal záujem na tom, aby navrhovateľ namiesto neho uskutočňoval akékoľvek ďalšie stavebné práce. Z uvedeného dôvodu vo februári 1993 doručil navrhovateľovi dodatok č. 1 k zmluve o dielo, na základe ktorého sa mali zmluvné strany dohodnúť na zrušení zmluvy ku dňu 1. januára 1993. Navrhovateľ uvedený dodatok nepodpísal a odporcu vyzval na prevzatie uskutočnených prác.

Medzi účastníkmi konania nie je tiež sporné, že kolaudačné rozhodnutie na stavbu - prevádzkareň „Farma ošipáných Alekšince“ bolo vydané Obvodným úradom životného prostredia v Nitre dňa 9. apríla 1993 pod č. 72/2/93 - Ing. Kr/Or. Zo zápisu z odovzdania a prevzatia stavby č. 3/93 (s dátumom skončenia preberacieho konania dňa 14. februára 1993) vyplýva, že stavba bola odovzdaná odporcom ako dodávateľom budúcemu užívateľovi PD Alekšince. Prevzatie stavby do užívania potvrdzuje aj vyjadrenie predsedu PD Alekšince z 20. júna 1994. Medzi odporcom ako dodávateľom a PD Alekšince ako objednávateľom bola dňa 11. augusta 1992 uzavretá zmluva o dielo, predmetom ktorej bola rekonštrukcia výkrmne ošipáných Alekšince. Faktúrou č. 50/93 z 13. apríla 1993 a splatnou dňa 27. apríla 1993 odporca vyúčtoval PD Alekšince stavebné práce za mesiace január až marec 1993 v sume 1 222 618 Sk.

Zo znaleckého posudku č. 22/96 vyplýva, že predmetom zisťovania boli jednotlivé nezaplatené položky z faktúry, ktoré predstavujú súdny spor o zaplatenie finančnej čiastky 817 535,52 Sk. Zo záveru znaleckého posudku vyplýva rekapitulácia stavebných prác spolu v hodnote 1 777 944,28 Sk (objekty pod I. až XIII.), od hodnoty ktorej znalec odpočítal zaplatené faktúry č. 13/92, č. 16/92, č. 19/921 a č. 18/92 v sume 1 109 251,90 Sk, po odpočítaní ktorej zostalo k úhrade 668 692,32 Sk. Zo znaleckého posudku ďalej vyplýva, že znalec nemal predloženú projektovú dokumentáciu, išlo o rozostavanú stavbu, na ktorej pôvodne obe strany pracovali (pred uzavretím zmluvy), nedošlo k fyzickému prevzatiu staveniska a k inventúre rozostavanosti, pretože so stavebnými prácami sa pokračovalo ďalej. Zisťovanie rozsahu prác vykonaných podľa zmluvy bolo obtiažne a v niektorých prípadoch to ani nebolo možné. Navrhovateľ nepredložil požadované doklady pri ohliadke odporcovi (doklad o cene panelov, doklad o spotrebe EALU, doklad o cene o dodávke väzníkov, doklad o dodávke okien a dverí). Z nálezu znaleckého posudku pod bodom 3 ďalej vyplýva, že odporca a ani navrhovateľ nemajú písomné doklady o plnení predmetu čo sa týka požiadaviek odporcu na vykonanie stavebných prác u navrhovateľa. Podľa vyjadrenia navrhovateľa, požiadavky na stavebné práce odporcu boli robené iba ústne vedúcim stavby Ing. X. (v tom čase zamestnancom odporcu). Odporca ani na opakovanú písomnú požiadavku nepredložil znalci doklad, aké práce si objednal u navrhovateľa, medzi sporovými stranami nedošlo k cenovému odsúhlaseniu objednaných stavebných prác pred ich vykonaním, navrhovateľ nepredkladal súpis vykonaných prác odporcovi za práce vykonané do 25-ho v príslušnom mesiaci. Vykonané práce fakturoval bez ich predchádzajúceho potvrdenia odporcom a prevzatie faktúry odporcom považoval za prevzatie vykonaných stavebných prác.

Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že v predmetnom spore prebiehajúcim cca 23 rokov bolo vykonané rozsiahle dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci. Napriek uvedenému sa navrhovateľovi, na ktorom spore spočíva dôkazné bremeno, nepodarilo preukázať, že mu voči odporcovi vzniklo právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 7 654,09 eur (v zmysle faktúry č. 02/93 po oprave čísla navrhovateľom z 02/92) a v sume 13 563,43 eur (v zmysle faktúry č. 10/93), t. j. spolu 21 217,52 eur. V konaní nebolo preukázané, že navrhovateľ stavebné práce, ktoré vyúčtoval predmetnými faktúrami vykonal pre odporcu, pričom nebol preukázaný ani konkrétny rozsah stavebných prác tvrdený navrhovateľom. Zo znaleckého posudku vyplýva, že na dielo boli vykonané stavebné práce na jednotlivých objektoch špecifikovaných v ZP a ich ohodnotenie znalcom v sume 1 777 944,28 Sk, avšak v konaní nebolo preukázané, že celý rozsah prác bol vykonaný navrhovateľom pre odporcu, čo je zrejme z ďalších častí ZP, keď samotný znalec konštatoval, že odporca a ani navrhovateľ nemá písomné doklady o plnení predmetu čo sa týka požiadaviek odporcu na vykonanie stavebných prác u navrhovateľa, pričom požiadavky na stavebné práce odporcu boli zadávané iba ústne vedúcim stavby Ing. X.. Presný rozsah stavebných prác, vyúčtovaný navrhovateľom predmetnými faktúrami, nie je možné zistiť ani zo stavebného denníka, z ktorého síce vyplýva, že nejaké stavebné práce navrhovateľ vykonával na stavbe „Rekonštrukcia farmy ošipáných Alekšince“, avšak jednotlivé zápisy v stavebnom denníku nepreukazujú tvrdenie navrhovateľa, že išlo o tie stavebné práce, ktoré

navrhovateľ vyúčtoval odporcovi predmetnými dvomi faktúrami a domáha sa ich zaplata voči odporcovi titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, v konaní sa navrhovateľovi nepodarilo preukázať vznik bezdôvodného obohatenia na strane odporcu v zmysle ust. § 454 OZ, keďže sa mu nepodarilo preukázať, že odporca je ten, ktorý sa bezdôvodne obohatil, pretože navrhovateľ plnil namiesto neho to, čo mal podľa práva plniť sám odporca. Preukázanie uvedenej osobitnej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia nepreukazuje ani skutočnosť, že faktúrou č. 50/93 z 13. apríla 1993 odporca ako dodávateľ diela vyúčtoval jeho cenu objednávateľovi PD Alekšince, ktorý mu cenu diela aj zaplatil (v zmysle zmluvného vzťahu medzi nimi, založeného zmluvou o dielo z 11.08.1992). V konaní bolo jednoznačne preukázané, že dielo od 14. februára 1993 užíva investor PD Alekšince, a nie odporca. Krajský súd preto dospel k správne záveru, že v predmetnom spore o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 21 217,52 eur s príslušenstvom, uplatnenej voči odporcovi na základe predmetných faktúr, odporca nie je pasívne vecne legitimovaný. Krajský súd preto správne rozhodol, keď z dôvodu neunesenia dôkazného bremena na strane navrhovateľa návrh navrhovateľa zamietol. S poukazom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Úspešným účastníkom v odvolacom konaní bol odporca, ktorému vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. Odvolací súd o trovách odvolacieho konania nerozhodoval, keďže o nich rozhodne súd prvého stupňa samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v zmysle ust. § 224 ods. 4 v spojení s ust. § 151 ods. 3 O. s. p..

Rozsudok bol prijatý členmi odvolacieho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Odôvodnenie

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné podať odvolanie.